

FH's forslag til en ny udbudslov

Statistik og cases

April 2022

**FAGBEVÆGELSENS
HOVEDORGANISATION**

Statistik

FH har lavet en befolkningsmåling, som viser, at:

- flertallet (41 pct.) af danskerne er bekymrede for, at stigningen i antallet af udenlandske virksomheder og arbejdstagere i Danmark i fremtiden kommer til at presse de danske løn- og arbejdsvilkår
- et overvældende flertal (76 pct.) mener, at det er unfair konkurrence, hvis nogle virksomheder giver lavere løn til udlændinge, der arbejder i Danmark, end det sædvanlige danske lønniveau
- et stort flertal (62 pct.) mener, at politikerne bør sikre mere kontrol for at sikre, at virksomhederne lever op til reglerne

Statens Kontrolenhed for Arbejdsklausuler har i 2021 fundet begrundet mistanke om brud på arbejdsklausulen i 71 pct. af deres såkaldte dokumentkontroller. Den hyppigste overtrædelse var, at medarbejderne havde for lave lønninger.

En undersøgelse foretaget af Analyse og Tal fra 2021 viser, at kun 40 pct. af byrådene har truffet beslutning om, at der løbende skal udføres kontrol med overholdelse af klausuler, og kun 20 pct. af kommunerne har en central kontrolenhed til formålet. Blandt regionerne er Region Hovedstaden den eneste, hvor regionsrådet har truffet beslutningen om, at der skal indføres kontrol af overholdelse af klausuler, og ingen af regionerne har en central kontrolenhed.

Det er vigtigt, at der er afsat tilstrækkelige midler til at føre effektiv kontrol, ellers kan kontrollen i stedet skjule problemernes virkelige omfang. Eksempelvis gik Københavns Kommune fra at finde 14 pct. overtrædelser til 82 pct. da de hjemtog opgaven med at kontrollere deres klausuler og gjorde kontrollen risikobaseret. I 2021 havde kontrolenheden fokus på transportområdet, hvor de fandt overtrædelser i hele 99,2 procent af de beregnede dokumentkontroller.

I marts 2022 udførte den fælles myndighedsindsats mod social dumping (et samarbejde mellem Arbejdstilsynet, Skattestyrelsen og politiet) kontrolbesøg hos 69 byggevirksomheder. 52 af virksomhederne havde ikke indberettet moms, skat eller løn, som de skulle, bl.a. da der blev konstateret tilfælde af falske selvstændige.

Cases

Storstrømsbroen

Efter fire år med sager om korrupsion, kæmpeunderskud og årelange forsinkelser på byggeriet af Danmarks tredjestørste bro, Storstrømsbroen, er den første store sag om løndumping konkluderet.

Det er firmaet Tecnoscavi, der er blevet taget i grov underbetaling af 22 rumænske bygningsarbejdere. Firmaet er en filial af rumænske Tecnoscavi SRL.

I en kendelse fra voldgiftsretten bliver entreprenørfirmaet pålagt at betale 935.000 kroner for snyd med løn, feriepenge og pension. Dommeren i sagen lægger også vægt på, at ledelsen i Tecnoscavi har forsøgt at dække over underbetalingen med fabrikerede dokumenter og falske underskrifter.

Tecnoscavi røg af projektet og herefter overtog den italienske hovedentreprenør på byggeriet – Storstrøm Bridge Joint Venture (SBJV) – de fleste af medarbejderne fra Tecnoscavi.

De underbetalte bygningsarbejdere har stadig ikke fået de 935.000 kr., hvorfor Vejdirektoratet, der er bygherre på det offentlige milliardbyggeri, nu har trukket beløbet fra i sin kontrakt med SBJV. Det er det italienske selskab Itinera, der fører an i konsortiet SBJV og dermed står for byggeriet af Storstrømsbroen, og det er kun få måneder siden, at der var problemer med underbetaling og returkommission på en af selskabets andre byggepladser i Danmark.

Et andet eksempel er, at to bygningsarbejdere meldte sig ind i fagforeningen og stillede op til valg som tillidsrepræsentant. To dage senere blev de fyret fra deres arbejde på byggeriet af den nye Storstrømsbro af New Building Services (NBS), som er et af de mange udenlandsk ejede byggeselskaber på Storstrømsbro-projektet. De fik ingen begrundelse for opsigelsen, og de fik besked på at være ude af deres bolig dagen efter. Arbejdsretten har afgjort, at NBS dermed foretog en organisationsfjendtlig handling og blev dømt til at betale en bod på 250.000 kr. til 3F.

Universitetshospitalet i Odense, Nyt OUH

På opførelsen af det nye universitetshospital i Odense, Nyt OUH, blev den portugisiske underentreprenør Vilaplano taget i underbetaling for 3,5 millioner kroner, og firmaet måtte i et forlig med 3F også erkende, at de havde kørt med et udspekuleret dobbeltregnskab, hvor de krævede løn tilbage fra deres medarbejdere, når de kom hjem til Portugal.

Gennem flere måneder er tre bygningsarbejdere fra Rumænien blevet chikaneret og sat til nyttesløst arbejde på Nyt OUH. For at spare penge har deres arbejdsgiver smidt et læs døde grise af på en altan i Vollsrose, som medarbejderne blev bedt om at skære ud og spise. De tre rumænere arbejder for ID Forte, som er en dansk filial af et stort italiensk byggeselskab. Det var rumænernes medlemskab af fagforeningen 3F og den enes valg som tillidsrepræsentant, som i november sidste år satte gang i chikanen, har de forklaret til Fagbladet 3F og Ekstra Bladet.

Det er den italienske entreprenør Itinera, der sammen med et andet italiensk selskab, CMB, står for at opføre den største del af Nyt OUH for 2,8 milliarder skattekroner. Itinera er foruden den nye Storstrømsbro også blevet tildelt offentlige milliardkontrakter på Sjællands Universitetshospital i Køge.

Letbanen i Aarhus og Odense

På Aarhus Letbane konstaterede revisionsfirmaet allerede i 2015 efter sit første kontrolbesøg, at "revisorerne ikke med sikkerhed kunne fastslå, at GCF overholdt arbejdsklausulens bestemmelser om løn og ansættelsesvilkår." En konstatering de har gentaget i senere rapporter. 3F oplevede, at en planlagt voldgiftssag mod den italienske entreprenør GCF delvist faldt på gulvet, da fire italienske arbejdere, som skulle vidne i arbejdsretten, med få timers varsel meldte afbud "af hensyn til deres familier".

3F havde krævet 22 millioner af GCF for manglende udbetalt løn til de italienske arbejdere. I stedet endte sagen med et forlig på 2,5 millioner kroner.

Der er blevet afsløret flere sager om social dumping i forbindelse med byggeriet af Odense Letbane. Det er kontrolbesøg fra fagforeningen 3F og Odense Kommunes kontrolenhed, som har afsløret en række tilfælde af social dumping på letbanebyggeriet. Odense Letbane betaler kontrolenheden ved Odense Kommune for at tjekke, at arbejdsklausulerne bliver overholdt på letbanens byggerier. Siden marts 2018, hvor arbejdet med at lægge skinner i Odenses gader begyndte, har kontrolenheden gennemført over 57 kontroller. Det har vist sig, at der er flere sager, hvor letbanearbejdere har fået for lidt i løn. 3F indgik et forlig med det spanske firma om efterbetaling til syv ansatte og sikrede 100.000 kroner i efterbetaling til medarbejderne. Firmaet fik en bod på 30.000 kroner, og det var bare for en periode på lidt over en måned.